

**VITALIE GUȚU,
ZONA DE SECURITATE**

**PROBLEME DE SECURITATE ÎN REGIUNEA
TRANSNISTREANĂ ȘI LOCALITĂȚILE ZONEI DE
SECURITATE**

Policy Brief

AP

Introducere

24 februarie 2022 – un moment de cotitură pentru ordinea globală. Agresiunea Federației împotriva Ucrainei a declanșat un șoc ce comportă ecouri resimțite în toate colțurile lumii. De-a lungul a celor 730 de zile, realitatea s-a transformat radical, forțând o reconfigurare și o regândire a sistemelor la scară locală, regională, națională și internațională. Războiul a declanșat o serie de crize interconectate, afectând radical securitatea, economia, energia și societatea. Criza energetică a dus la creșterea prețurilor la resurse esențiale, provocând schimbări în paradigma costului vieții. Securitatea a devenit o prioritate majoră, fiind reevaluate strategiile de apărare și consolidată cooperarea militară. Economia globală a suferit, și ea, un schimbare semnificativă, marcată de perturbări ale lanțurilor valorice din punct de vedere financiar și economic. Pe plan social, războiul a generat o criză umanitară de proporții, cu milioane de oameni strămutați și afectați de traume psihologice. Actorii politici, economici și sociali au fost nevoiți să se adapteze rapid la o realitate definită de război. S-au identificat anumite soluții pe termen scurt și mediu pentru a face față provocărilor generate de războiul ruso-ucrainean, de la sprijinul umanitar pentru refugiați la diversificarea surselor de energie și consolidarea capacităților de apărare.

În contextul războiului din Ucraina, vulnerabilitățile de securitate și de dezinformare au fost perpetuate și mai mult. Analiza noastră se va axa din această perspectivă pe teritoriul Republicii Moldova. Dezinformarea și propaganda rusească s-au proliferat în arealul regional și cel moldovenesc, având ca scop destabilizarea țării și crearea de tensiuni interne. În studiul nostru ne vom axa la câteva elemente definitorii, care se află în perimetrul **Zonei de Securitate** și în **regiunea transnistreană**.¹ Pentru a înțelege și mai bine cum sunt amplasate localitățile din Zona de Securitate propunem o hartă interactivă pe care o puteți accesa pe platforma media: zonadesecuritate.md.² Trebuie să specificăm că, Zona de Securitate, creată în 1992, a devenit o zonă sensibilă, cu risc sporit de escaladare a conflictului. Prezența trupelor rusești în regiunea transnistreană și lipsa de control al autorităților constituționale moldovenești în această zonă amplifică vulnerabilitatea. Per ansamblu, teritoriul Republicii Moldova devine ținta campaniilor de dezinformare și propagandă rusească care au ca scop:

- subminarea încrederii în instituțiile democratice;
- alimentarea sentimentului de diviziune socială;
- promovarea ideilor separatiste;
- crearea unei atmosfere de frică și incertitudine;
- polarizarea societății moldovenești;
- creșterea neîncrederii în instituțiile mass-media;
- dificultăți în combaterea discursului de ură;
- slăbirea capacității de apărare a țării.

În context actual, trebuie să se ia măsuri necesare pentru combaterea dezinformării și propagandei, iar pentru acest lucru venim cu anumite propuneri, cum ar fi:

---

¹ Zona de Securitate a fost creată în 1992, fiind delimitată regiunea cea mai apropiată de teritoriu controlat de autoritățile constituționale ale Republicii Moldova și teritoriul temporar controlat de autoritățile neconstituționale din stânga Nistrului. În regiunea transnistreană locuiesc peste 350 de mii de cetățeni moldoveni.

² Harta interactivă unde este proiectată Zona de Securitate. <https://zonadesecuritate.md/securitate/harta-zs-zona-de-securitate/>

- educarea cetățenilor pentru a discerne informațiile false;
- sprijinirea mass-media independente;
- consolidarea capacităților instituțiilor de stat;
- cooperare regională și internațională.

Este important de remarcat faptul că, în perioada cercetării noastre a fost dificil de avut acces în stânga Nistrului pentru a mediatiza pe larg realitățile de securitate, din toate punctele de vedere. Astfel, ne-am condus de informațiile oferite de preținsele autorități de la Tiraspol, așa-numitele instituții de presă independente, dar și de canalele de televiziune din partea stângă a Nistrului etc. De asemenea, am operat și cu informații din surse sigure de informare din dreapta Nistrului, cu actanții responsabili de problematica transnistreană, care au venit cu expertiza necesară. Între timp, trebuie de notat și faptul că, în partea de est a Republicii Moldova, mai exact, regiunea transnistreană, există un vid informațional despre eforturile pe care le depune Chișinăul pentru a reîntregi cele două maluri ale Nistrului. Cetățenii de acolo, în marea majoritate a lui, se informează cu date care denotă „realitățile” din stânga Nistrului. Tocmai de aceea, aici se impune de specificat faptul că instituția noastră de presă – zonadesecuritate.md – vine ca o alternativă informațională de calitate. Din septembrie 2023, a fost lansată și versiunea în limba rusă, astfel cetățenii Republicii Moldova din stânga Nistrului, vorbitori de limbă rusă, au posibilitatea și oportunitatea să se informeze în limba rusă despre toate procesele de pe direcția reîntregirii celor două maluri.

Când vorbim de securitate și reziliență în contextul regional axându-ne pe regiunea transnistreană și localitățile din Zona de Securitate, trebuie să punem un accent deosebit pe următoarele aspecte:

Informații limitate și riscuri de securitate, care pot fi descrise prin:

- lipsa de transparență din partea preținsele autorități din stânga Nistrului, care limitează accesul la informații verificate despre situația cetățenilor moldoveni din regiunea transnistreană, despre încălcarea drepturilor omului, etc.
- accesul restricționat al jurnaliștilor din dreapta Nistrului în regiune creează un mediu propice pentru dezinformare și propagandă.

Transparență și gestionare eficientă a situației din regiunea transnistreană:

- informații detaliate și actualizate sunt disponibile pentru localitățile din Zona de Securitate aflate sub controlul constituțional.
- cunoașterea exactă a numărului de cetățeni, a nevoilor lor și a condițiilor de viață care permite o gestionare eficientă a situațiilor lor.
- reintegrarea oamenilor din stânga Nistrului în partea dreaptă, prin acces echitabil la educație și oportunități de muncă, etc. Aceste lucruri contribuie la consolidarea rezilienței locale.

Amenințări hibride și impactul propagandei:

- mesajele manipulatorii din mass-media din stânga Nistrului pot influența opinia publică și pot genera tensiuni sociale. *(Cele mai recente exemplu sunt preținsele proteste organizate de autoritățile necosstituționale de la Tiraspol cu privire la noile modificări operate la Codul Vamal al Republicii Moldova.)*

- propaganda rusă este utilizată pentru a submina încrederea în autoritățile constituționale de la Chișinău și a crea o atmosferă de frică și incertitudine în rândurile cetățenilor moldoveni din stânga Nistrului.
- combaterea dezinformării și promovarea gândirii critice sunt esențiale pentru menținerea securității și a coeziunii sociale.

Exemple de amenințări hibride:

- informații false despre prezența militară NATO în regiunea transnistreană.
- manipularea statisticilor/datelor/informațiilor pentru a crea o imagine pozitivă a situației din regiune.
- promovarea discursului de ură și a sentimentelor anti-securitate în partea stângă a Nistrului.

CONTEXT și ANALIZĂ:

Ultima perioadă a fost marcată de o intensificare a problemelor de securitate în stânga Nistrului și în localitățile din Zona de Securitate. Această situație complexă a mobilizat o serie de actori cheie care își asumă responsabilitatea de a gestiona provocările și de a promova reziliența în regiune.

Actori implicați:

- **Autorități locale** - au rolul principal în gestionarea situației la nivel local, fiind responsabile de:
  - menținerea ordinii publice;
  - asigurarea securității cetățenilor;
  - implementarea măsurilor de protecție civilă;
  - colaborarea cu autoritățile centrale și celelalte structuri implicate.
- **Autorități centrale** - au un rol strategic în coordonarea eforturilor de securitate la nivel național, prin:
  - elaborarea și implementarea politicilor de securitate;
  - alocarea resurselor financiare și umane necesare;
  - cooperarea cu actorii internaționali.
- **Sectorul asociativ** - aduce o contribuție semnificativă prin:
  - sprijinirea grupurilor de populație vulnerabile;
  - monitorizarea situației din regiune;
  - sensibilizarea oamenilor cu privire la problemele de securitate;
  - implementarea proiectelor de consolidare a rezilienței.
- **Mass-media are un rol esențial în:**
  - informarea publicului despre evenimentele din regiune;

- combaterea dezinformării și propagandei;
- promovarea dialogului și a înțelegerii reciproce.

Astfel, colaborarea eficientă dintre toți actorii implicați este esențială pentru a consolida reziliența în stânga Nistrului și în Zona de Securitate.

Autoritățile locale, prin vocea primăriilor și consiliilor locale sau raionale, mereu au avut întrevederi și întâlniri cu reprezentanții Biroului Politici de Reintegrare fie la Chișinău, fie în localitățile din Zona de Securitate. Aceste întâlniri sunt organizate în mod regulat.

Pe parcursul analizei noastre am contatat anumite lacune și cele mai presante probleme de securitate, printre acestea le putem evidenția:

- Timp de peste trei decenii, contrar constatărilor Curții Europene a Drepturilor Omului, cele 8 instituții de învățământ cu predare în grafia latină din regiunea transnistreană se confruntă, și-n continuare, cu numeroase presiuni și provocări create de către administrația de facto de la Tiraspol.

- Clădirile ce aparțineau școlilor au fost confiscate ilegal de către pretinsa administrație de la Tiraspol. Această situație a determinat instituțiile de învățământ să identifice spații alternative. Totuși, sediile actuale sunt inadecvate pentru desfășurarea procesului educațional, făcându-i pe elevi și profesori să se confrunte cu dificultăți precum lipsa laboratoarelor specializate, săli de clasă mici și absența facilităților esențiale, precum cantine și săli de sport.

- Alte obstacole se transpun în limitarea libertății de circulație și riscul de a fi înrolați în mod forțat în „armata rmn”. Periodic, sunt constatate probleme în trecerea liberă a elevilor și profesorilor, dar și a bunurilor destinate procesului de instruire.

- Periodic, pretinsa administrație de la Tiraspol solicită liste cu datele băieților din aceste școli pentru evidența militară.

- Mai mult de jumătate dintre locuitorii comunei Corjova din raionul Dubăsari (stânga Nistrului) au riscat să nu poată vota la alegerile locale din 5 noiembrie 2023, deoarece în fișele de însoțire a buletinelor de identitate au vize de domiciliu diferite, deși locuiesc pe aceeași stradă, iar uneori chiar și în aceeași casă. Deși denumirea străzilor coincide, nu doar după formă, dar și amplasare geografică, la scrutin au putut participa doar cei care au expres indicată în buletin comuna Corjova.

- În toamna anului 2023, Tiraspolul a instalat o barieră din piloni cu scopul de a îngreuna libera circulație între satul Varnița, care este sub jurisdicția Chișinăului, și orașul Bender/Tighina, aflat în afara controlului constituțional. Au fost săpate zeci de gropi de-a lungul liniei ce delimitează administrativ localitățile, unde au fost instalați pilonii.

- Energocom a anunțat că va procura până la sfârșitul anului 2024 cea mai mare parte din necesarul de energie electrică de la MGRES din regiunea transnistreană a Republicii Moldova, aflată în afara controlului constituțional. Ce nu se spune este, cui aparține MGRES – Federației Ruse. În 2005, aceasta a fost ilegal privatizată, apoi a devenit parte a grupului rus Inter RAO. Acționarul principal al companiei Inter RAO este Rosneftgaz (26,37%), cota Inter RAO Capital - 29,56%. Alte 8,57% la sfârșitul anului 2021 aparțineau PJSC Federal Grid Company - Rosseti, iar 34,24% se afla în liberă circulație. Rosneftgaz este controlată de guvernul rus, se află sub sancțiunile Ucrainei și ale Canadei.

- Pretinsul ministru de externe de la Tiraspol, Vitalii Ignatiev este bănuțit într-un dosar de subminare a ordinii constituționale a Ucrainei și de colaborare cu statul agresor sau administrația sa de ocupație. Pe 9 ianuarie, în ziarul guvernamental al Cabinetului de Miniștri al Ucrainei, ”Урядовий Куп’єр” a fost publicată citația prin care lui Ignatiev i se cere să se prezinte la Serviciul de Securitate al Ucrainei în calitate de cetățean al Ucrainei.

- Modificările la Codul Vamal au provocat nemulțumiri în rândul pretinselor autorități de la Tiraspol. Astfel, așa-numita administrație din stânga Nistrului a organizat două proteste: primul la linia administrativă cu regiunea transnistreană, la intrare în orașul Tighina/ Bender. Mai mulți muncitori de la întreprinderile din regiune au fost aduși organizat la postul ilegal de control pentru a protesta față de introducerea taxelor vamale de către autoritățile constituționale. Oamenii au ținut pancarte identice pe care sunt scrise sintagme: “Moldova agresoare”, “Moldova ne-a oprit întreprinderile” sau “Furtul nu este calea spre UE”. Cel de-al doilea protest a fost organizat în centrul orașului Tiraspol și a fost desfășurat după același scenariu și utilizate aceleași pancarte ca la primul miting. Din informațiile pe care le dețin jurnaliștii de la Zona de Securitate de la unii muncitori implicați în proteste, mitingul a avut loc la câteva zile de la intrarea în vigoare a noului Cod Vamal al RM, deoarece televiziunile din regiune au fost în prima saptamână din an în vacanță, le-au așteptat. Mulți dintre manifestați au purtat măști și se acopereau cu pancarte pentru că nu și-au dorit să fie văzuți că au ieșit la proteste.

- Reținerea pentru câteva ore a jurnaliștilor Viorica Tataru și Andrei Captarenco, dar și declararea fotoreporterii Elena Covalenco persona non-grata pe teritoriul regiunii transnistrene.

Totuși, trebuie de specificat în contextul actual al problematicii de securitate despre implicarea prin răspuns prompt sau de durată medie a autorităților locale și celor centrale. Un aspect extrem de important este și contribuția structurilor internaționale (*Misiunea OSCE, UE, NATO*). Astfel, vom elucida câteva acțiuni de răspuns, în perioada noastră de analiză, ale tuturor actanților implicați, cum ar fi:

- Întrunirea grupurilor de lucru pentru drepturile omului la sediul din Bender/Tighina al Misiunii OSCE în Moldova. Experții din partea Chișinăului au atenționat asupra problemelor legate de îngrădirea de către Tiraspol a libertății de circulație a cetățenilor spre regiunea transnistreană, în special în privința jurnaliștilor și promotorilor drepturilor omului, au cerut accesul companiilor media din dreapta Nistrului pe malul stâng, pentru a asigura dreptul la informare al locuitorilor. A fost evocat cazul jurnalistei Elena Covalenco, căreia structurile de forță de la Tiraspol nu doar că i-au oprit deplasarea la un meci de fotbal, dar și i-au interzis să mai vină în regiunea necontrolată timp de 3 ani. Concomitent au fost readresate cerințe cu privire la restabilirea în drepturi a cetățenilor Dudnic, Dimov, Menzarari, Pleșcanov, Pogorlețchii și alte persoane deținute ilegal de către structurile de forță subordonate Tiraspolului.
- Preocuparea autorităților de la Chișinău privind asigurarea condițiilor adecvate de funcționare a penitenciarelor nr.8 și nr.12 din subordinea Administrației Naționale a Penitenciarelor, care sunt amplasate în Bender. S-a menționat despre dificultățile care persistă în continuare pe segmentul liberei circulații a funcționarilor penitenciari, în furnizarea de produse alimentare, medicamente, carburanți și alte bunuri de strictă necesitate, în aprovizionarea neîntreruptă cu resurse energetice și de comunicații, excluderea impedimentelor din orice alte procese administrative etc.
- Comisia Unificată de Control a audiat rapoartele Comandamentului Militar Întrunit privind situația în Zona de Securitate. Între timp, și reprezentanții Misiunii OSCE în

Moldova au informat că au fost efectuate 14 deplasări cu scop de monitorizare a perimetrului Zonei de Securitate. În context, delegația Republicii Moldova a atras atenția că, în aria de responsabilitate a Forțelor Mixte de Menținere a Păcii continuă să se afle posturi ilegale. S-a menționat că aceste posturi au fost instalate abuziv de structurile de forță transnistrene prin sfidarea actelor ce stau la baza operațiunii de menținere a păcii pe Nistru și a fost reiterată cererea de a le elimina necondiționat și de a asigura libera circulație în Zona de Securitate.

- Delegația Chișinăului din cadrul CUC a abordat și incidentul provocat în septembrie 2023 în marja unor așa-zise antrenamente ale structurilor de forță transnistrene cu utilizarea muniției de luptă. În urma acestui caz au rămas urme de gloanțe pe pereții unor blocuri de locuit din Râbnița, geamuri sparte și apartamente deteriorate. Partea transnistreană a confirmat incidentul și a menționat că victime nu au fost înregistrate și că după o documentare suplimentară, va prezenta Comisiei alte detalii.
- Prima ședință a Comisiei Unificate de Control din 2024. Membrii delegației Republicii Moldova au semnat o declarație prin care au relatat un ultim caz de ignorare a actelor de bază ale Comisiei Unificate de Control, referindu-se la antrenamentele pe care le-a desfășurat contingentul militar al Forțelor de menținere a păcii ale Federației Ruse în data de 22 decembrie 2023. Acțiunile s-au realizat la posturile Forțelor Mixte de Menținere a Păcii, în afara punctelor de dislocare, cu utilizarea armelor, tehnicii și echipamentelor militare, unele tipuri dintre care nici nu au fost notificate ca fiind în dotarea contingentului militar (Quadcoptere). *(Site-urile de specialitate scriu că quadcopterele au capacitatea de a pluti pe loc, în timp ce dronele aeriene cu aripă fixă trebuie să se miște constant. Quadcopterele sunt, de asemenea, capabile de manevre aeriene mult mai precise, în timp ce dronele aeriene cu aripă fixă pot face doar curse de zbor mult mai puțin precise.)* La fața locului erau prezenți doi comandanți militari ruși, care la fel au încălcat regulamentul, întrucât nu dispuneau de aprobarea Comandamentului Militar Întrunit. Concomitent, reprezentanții Federației Ruse și regiunii transnistrene au blocat deplasarea observatorilor militari pentru documentarea incidentelor. autoritățile de resort ale statului, asociațiile obștești, misiunile diplomatice și organizațiile internaționale care gestionează componenta drepturilor omului în Republica Moldova.
- Comisia Unificată de Control din februarie 2024, care s-a desfășurat la Tighina/Bender, a abordat incidentele la posturile Forțelor Mixte de Menținere a Păcii. În special, a fost evidențiată repetarea cazurilor de stopare a autoturismelor misiunilor diplomatice acreditate în Republica Moldova. S-a atras atenția că superiorii posturilor și șeful statului-major întrunit, delegați de Federația Rusă în Forțele Mixte de Menținere a Păcii, își încalcă atribuțiile atunci când admit asemenea situații. Reprezentanții Misiunii OSCE și ai Ucrainei în Comisia Unificată de Control, participanți la discuție, au menționat că cerințe neîntemeiate de îngrădire a circulației au fost aplicate și în privința lor. Delegația Republicii Moldova a subliniat caracterul provocator al încălcărilor semnalate și a avertizat asupra consecințelor ce pot surveni, dacă nu se va renunța la abuzuri. Totodată, Misiunea OSCE în Moldova a informat că echipele sale de monitorizare au realizat pe parcursul lunii ianuarie 24 de deplasări pe teren, constatând noi porțiuni de parapet metalic de-a lungul drumului ce separă localitățile Bender și Varnița, precum și prezența blocurilor de beton în același perimetru. Cu referire la posturile de control ilegale ale Tiraspolului delegația Republicii Moldova și-a reiterat apelul privind eliminarea lor din Zona de Securitate. Propunerile delegației Chișinăului au fost respinse de exponenții

Tiraspolului, care și-au demonstrat astfel lipsa interesului pentru a reorienta spre normalitate activitatea Comisiei Unificate de Control.

NOI AMENINȚĂRI HIBRIDE

Război hibrid nu este un concept nou pentru Republica Moldova. Odată cu încetarea focului din 1992, pe teritoriul Republicii Moldova a început activizarea războiului politic, economic, energetic.³ Toate acestea au fost și sunt, în funcție de perioade, prezentate sub diferite forme. Un aspect important în dejucarea războiului hibrid îl constituie pregătirea instituțiilor statului să facă față acestui război și să contribuie la contracararea lui. Or, astăzi, putem observa că odată cu declanșarea invaziei ruse în Ucraina, Republica Moldova este ținta directă a acestui război, iar insituțiile statului au demonstrat că deocamdată nu sunt suficient de rezistente la noi amenințări.

Vorbind despre regiunea transnistreană amenințările care sunt pe intern sunt determinate de câteva aspecte:

- **prezența militară rusă ilegală din 1992, ce reprezintă un risc sporit prin:**
  - staționarea ilegală a trupelor rusești din 1992, menținând tensiunile și sporind vulnerabilitatea regiunii.
  - trupele rusești desfășoară exerciții militare, dețin arsenal militar semnificativ și controlează infrastructura strategică, consolidând influența Moscovei.
  - retragerea completă și transparentă a forțelor militare rusești este una importantă pentru detensionarea situației și consolidarea suveranității Republicii Moldova.

- **prezența formațiunilor paramilitare în regiune transnistreană se explică prin:**
  - generarea instabilității și pune în pericol securitatea regiunii.
  - activitățile lor clandestine, lipsa de transparență și controlul exercitat de Tiraspol amplifică riscul de provocări și escaladări.

- **depozitul de la Cobasna cu muniții, care nu se știe cu exactitate în ce stare sunt păstrate, reprezintă un risc sporit. Odată cu declanșarea războiului la granița Republicii Moldova de nenumărate ori s-a adus pe agenda discuțiilor publice precum că Federația Rusă ar putea utiliza în munițiile de la Cobasna pe câmpul de luptă.**

- **un alt risc sporit sunt cazurile de violare a spațiului aerian al Republicii Moldova de către rachetele lansate de Federația Rusă ce puteau în orice moment cădea și declanșa niște acțiuni imprevizibile dacă cădeau asupra acestor depozite.**

- **Pretinsele atacuri teroriste care au fost stabilite în stânga Nistrului, la fel, fac parte din scenariul amenințărilor hibride și de destabilizare a situației în regiune.**

---

³ Evoluția reglementării conflictului Transnistrean / Evoluția Politicii Externe Republicii Moldova 1998-2008. – Chisinau: Editura CARTDIDACT. 2009. P. 153-156.

- **Propaganda rusă transmisă de canalele locale din regiunea transnistreană, cât și cele din Federația Rusă retransmise în stânga Nistrului, se manifestă prin:**
  - perpetuarea intensă a mesajelor anti-occidentale și anti-NATO.
  - dezinformarea, discursul de ură și narativele false sunt utilizate pentru a manipula opinia publică și a diviza societatea.
- **Narativele anti-UE și cele de promovarea a Republicii Moldova și Uniunea Europeană ca adevărați inamici pentru populația din stânga Nistrului.**
- **Protestele privind introducerea modificărilor la Codul Vamal al Republicii Moldova:**
  - mitingurile organizate împotriva modificărilor la Codul Vamal al Republicii Moldova au fost instrumentalizate de forțe separatiste pentru a crea tensiuni.
  - manipularea economică și mișcările de natură socială sunt utilizate pentru a destabiliza regiunea și a submina autoritatea Chișinăului.
- **Organizarea alegerilor prezidențiale din Rusia, deschiderea secțiilor de votare în stânga Nistrului fără acordul Chișinăului.**
- **Desfășurarea alegerilor prezidențiale în Republicii Moldova și concomitent organizarea referendumului de integrare UE: cum vor fi implicați cetățenii Republicii Moldova din stânga Nistrului.**
- **NATO – narative false.**

INCIDENTE DE DEZINFORMARE ȘI ȘTIRI FALSE

- Posturile de televiziune din stânga Nistrului difuzează constant materiale denigratoare despre Alianța Nord-Atlantică. Aceste știri au un singur scop - să dezinformeze și să manipuleze. De aceea, echipa Zona de Securitate a lansat o serie de materiale - „NATO, pe bune!”, în care vom distruge miturile promovate de mașinăria propagandei a Kremlinului de la Tiraspol. Mitul 1 - relația Republicii Moldova cu NATO contravine statutului de neutralitate al țării. Mitul 2 - apropierea de NATO înseamnă război. Mitul 3 - Republica Moldova este forțată să adere la NATO. Mitul 4 - NATO vrea să-și creeze aici baze militare. Mitul 5 - Antrenamentele comune cu NATO sunt pentru atacarea regiunii transnistrene. Toate aceste mituri au fost combătute pentru Zona de Securitate de secretarul general adjunct, Mircea Geoană.⁴

- Un detaliu interesant din mesajul lui Krasnoselski cu privire la pretinsa nemulțumire privind introducerea taxelor vamale, reiese că se încalcă principiile democratice și europene spre care Moldova tinde. Drept „argument” acesta și-a amintit de Zona de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător (DCFTA) acord între UE și Republica Moldova prin intermediul căruia regiunea

---

⁴ Mircea Geoană dezmințe top cinci MITURI despre NATO create la Tiraspol // <https://www.youtube.com/watch?v=dJhKaCztE7Y>

transnistreană exportă circa 70% din produsele sale în UE.⁵ Krasnoselski însă a jonglat cu jumătăți de adevăruri și a exclus rolul Chișinăului în acest proiect. ”UE a acordat Transnistriei dreptul, prin programul DCFTA de a desfășura activitate economică externă cu Uniunea Europeană și le mulțumesc pentru aceasta. Ce a făcut Chișinăul? Au făcut totul pentru a pune bețe în roată. Voi sunteți cei care nu deschideți conturi bancare pentru întreprinderile noastre care sunt înregistrate în Moldova. Voi paralizați sistemul bancar (...) Voi sunteți cei care încalcă toate valorile europene.” Adevărul este că autoritățile constituționale au propus ca și regiunea să fie inclusă în acord, motivând că regiunea este partea a RM, de altfel regiunea nu ar fi putut exporta în UE.

- Pretinsul minister al Securității din regiunea transnistreană (MGB) a emis un comunicat de presă în care anunță că ar fi pregătite „grupuri speciale” de militari veniți din Ucraina, care ar urma să comită „atacuri teroriste” în regiune. Biroul Politici de Reintegrare a dezmințit anunțul. „Sunt informații cu tentă provocatoare ce urmăresc scopuri propagandistice. Repetăm recomandarea informării din surse publice oficiale, difuzate de către autoritățile constituționale,” se arată în răspunsul Biroului pentru Zona de Securitate. Anunțul de la Tiraspol, privind preținsele antrenamente din Republica Moldova, a fost preluat de mass media din Federația Rusă. Informația apare pe fondul prelungirii de către șeful grupării separatiste, Vadim Krasnoselski, a codului galben de alertă teroristă în stânga Nistrului. Decretul a fost semnat pe 12 ianuarie cu termenul până la 14 martie 2024. În stânga Nistrului alerta teroristă a fost instituită în aprilie 2022 și prelungită până în martie.

- Tiraspolul a inventat un nou fals pentru a distra atenția de la lucrările ilegale dintre Varnița și Bender/Tighina, prezentând imagini cu lucrări ingineresti de curățare a canalelor pluviale de la Criuleni drept tranșee militare. După ședința CUC, canalul de telegram pro-rus, interzis în Moldova - Sputnik- a publicat un video cu Oleg Belyakov, copreședintele CUC din regiunea transnistreană. Belyakov „și-a exprimat îngrijorarea” cu privire la apariția unor tranșee de-a lungul drumului din apropierea satului Slobozia-Dușca din regiunea Criuleni. Acest perimetru este inclus în Zona de Securitate. Un detaliu important este că, subiectul „tranșeele de la Criuleni” nu a fost discutat în cadrul ședinței propriu-zise. Nu a fost nicio întrebare pe ordinea de zi și nu au fost prezentate fotografiile la ședință. Delegația Republicii Moldova ne-a informat despre acest lucru. Belyakov a pregătit imaginile printate special pentru "presă". Biroul pentru Reintegrare de la Chișinău a răspuns imediat falsului lansat de Belyakov, publicând un videoclip cu așa-numitele tranșee. Potrivit Guvernului, compania „Drumurile Criuleni” pe sectoarele de drum vizate se realizează lucrări ingineresti de curățare a canalelor pluviale. Biroul pentru Reintegrare a remarcat că declarațiile Tiraspolului sunt o încercare de a distra atenția publicului de la lucrările neautorizate pe drumul care leagă Bender/Tighina cu s. Varnița.

- Presa de la Tiraspol tirajează și-n continuare știri false la capitolul taxe vamale pe care trebuie să le achite agenții economici din stânga Nistrului. Jurnaliștii din stânga Nistrului califică aceste acțiuni ca „genocid economic” pentru Tiraspol din partea Chișinăului. În regiune, în toată această perioadă se vorbește despre un prețin furt din bugetul Transnistriei și s-a recurs la titluri și declarații manipulative. Presa de acolo susține prin vocea lui Vadim Krasnoselski că regiunea nu a știut de noile modificări care au intrat în vigoare de la 1 ianuarie 2024 și că entitățile comerciale din regiune nu se așteptau la asemenea taxe. Astfel, Krasnoselski nu s-a

---

⁵ Lozovanu V. Implementarea ALSAC în regiunea Transnistreană: Progres sau retorică // <https://dcfta.md/uploads/0/images/large/5436294-md-implementare-z.pdf>

oprit doar la apeluri și nu s-a limitat doar la presa locală, dar a oferit comentarii manipulatorii pentru agențiile de stat ruse TASS și RIA Novosti. Dar iată cum a fost într-adevăr: noul Cod Vamal a fost adoptat în august 2021 și tot atunci a fost publicat, adică cu aproape doi ani și jumătate până la intrarea lui în vigoare. Serviciul Vamal a anunțat că din momentul adoptării și până la intrarea în vigoare, nu au fost aduse modificări regimului juridic al agenților economici din stânga Nistrului. Se pare că agenții economici din regiune deja știau despre noile reguli și chiar le-au urmat.

CONCLUZII:

- Regiunea transnistreană și Zona de Securitate se confruntă cu o influență semnificativă din partea actorilor externi, în special a Federației Ruse. Această influență poate genera tensiuni geopolitice și poate afecta stabilitatea regiunii.
- Staționarea trupelor rusești în regiunea transnistreană, în ciuda lipsei de recunoaștere internațională, constituie o amenințare la adresa securității Republicii Moldova.
- Persistența tendințelor separatiste în regiunea transnistreană menține un climat de incertitudine și împiedică reintegrarea țării.
- Gestionarea acestor situații sunt deprinse pe parcurs, în funcție de dispozițiile venite de la nivel central și ajustate la nivel local, în funcție de politicile și directivele care se trasează, complexitatea problemelor cetățenilor din stânga Nistrului în raport cu realitățile în care locuiesc, potențialul localității în procesul de reintegrare etc.
- Abordarea problemelor de securitate în regiunea transnistreană și Zona de Securitate necesită o colaborare strânsă între diverșii actori implicați, inclusiv autorități locale și centrale, societatea civilă, organizații internaționale și experți.
- Politicile și strategiile de securitate trebuie adaptate la specificul fiecărei localități din regiune, ținând cont de nevoile și vulnerabilitățile specifice ale populației.
- Susținerea dialogului și a cooperării dintre Chișinău și Tiraspol este importantă pentru a depăși impasul politic și a identifica soluții viabile la problemele comune.
- Asociațiile Obștești de pe ambele maluri ale Nistrului pot juca un rol major în promovarea securității și a rezilienței prin implementarea de proiecte și campanii de sensibilizare. Colaborarea cu organizații internaționale oferă Asociațiilor Obștești acces la resurse și expertiză necesară pentru a-și amplifica impactul în regiune.
- Menținerea unei conexiuni permanente cu factorii de decizie de la nivel local și central este esențială pentru a asigura că nevoile și perspectivele cetățenilor sunt luate în considerare în procesul de elaborare a politicilor de reintegrare.
- Propaganda rusă rămâne, în continuare, elementul de izolare a locuitorilor regiunii transnistrene de realitate.
- Posturile TV și cele radio din regiune pot fi ascultate și în localitățile aflate sub control constituțional.
- Amenințările hibride persistă în regiunea transnistreană la nivel politic, economic, social, energetic.

RECOMANDĂRI:

- Îmbunătățirea procesului de comunicare;
- Comunicarea cu factorii responsabili din stânga Nistrului și din Zona de Securitate cu unitățile centrale de la Chișinău;

- O comunicare pe axa asociațiilor obștești de pe ambele maluri ale Nistrului în așa fel încât procesul de reintegrare a cetățenilor Republicii Moldova din stânga Nistrului.
- Accesul nelimitat al jurnaliștilor în partea stângă a Nistrului/ a responsabililor de gestionarea crizei refugiaților.
- Implicarea reprezentanților din sectorul asociativ de pe ambele maluri ale Nistrului pentru schimb de experiență, politici și tactici de reacționare într-o situație sau alta. Lupta politică la nivel local să dispară în contextul securității și rezilienței.
- Structurile politice responsabile de acest domeniu și Biroul de Reintegrare, Comisia Unificată de Control să asigure monitorizarea și controlul eficient a situației în stânga Nistrului.
- Capacitarea personalului managerial de la APL-urile de diferit nivel prin instruire/trainguri.
- Este necesară elaborarea și implementarea de programe și proiecte concrete care să abordeze problemele specifice de securitate din regiune.
- Transparentizarea costurilor privind reinterarea per cap de locuitor din regiunea transnistreană.
- Penetrarea spațiului informațional din stânga Nistrului cu conținut mediatic echidistant. Retransmiterea măcar postului public de televiziune și radio Moldova 1 și Radio Moldova în regiunea transnistreană.
- Eficientizarea colaborării între instituțiile de stat, cele din sectorul asociativ și refugiați, pentru a evita abordarea fragmentată a procesului de gestionare a situației.
- Promovarea educației pentru pace și toleranță este esențială pentru a preveni conflictele viitoare.

Abrevieri

CUC - Comisia Unificată de Control

DCFTA - Zona de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător

MGRES - Centrala termoelectrică de la Cuciurgan

NATO - Organizația Tratatului Atlanticului de Nord

OSCE - Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa

UE - Uniunea Europeană

Acest studiu politico-analitic a fost elaborat în cadrul proiectului „Consolidarea angajamentului societății civile în protecția securității naționale sub noile amenințări hibride” implementat de către APE în parteneriat cu Nord News, Centrul European „Pro-Europa” din Comrat și Zona de Securitate, finanțat printr-un grant al Institutului pentru Raportare despre Război și Pace (IWPR) cu suportul Biroului pentru Afaceri Externe, Commonwealth și Dezvoltare al Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord (FCDO). Opiniile, constatările și concluziile prezentate în acest studiu aparțin autorului și nu reflectă neapărat cele ale IWPR sau ale Guvernului Regatului Unit.